

ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE YERLEŞKESİ ve ŞEHRİNE İLİŞKİN MEMNUNİYETLERİ, SORUNLARI ve ÖNERİLERİ

SATISFACTIONS, PROBLEMS and SUGGESTIONS of STUDENTS in RELATION to UNIVERSITY CAMPUS and CITY

Maide Yeşilyurt¹, Hanife Şahin², Büşra Gönen³, Fatma Zehra Türker⁴, Saide Faydalı¹

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Konya, Türkiye

² Aksaray Üniversitesi, Aksaray Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aksaray, Türkiye

³ Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aksaray, Türkiye

⁴ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ağrı, Türkiye

Teslim Tarihi: 09.04.2019

Kabul Tarihi: 22.07.2019

Sorumlu Yazar: Maide Yeşilyurt, myesilyurt@erbakan.edu.tr, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Yunus Emre Mah. Beyşehir Cad. No: 281 Meram/KONYA

ÖZET

Amaç: Üniversiteler toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynamaktadır. Üniversite; toplumsal ve bireysel yaşam kalitesini iyileştirmek için bilimsel ve teknik bilgi ile mesleki becerileri sağlayan dinamik bir kurumdur. Üniversite kampüsünün ve kentinin öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yeterli olması durumunda, eğitim kalitesi ve öğrencilerin başarıları artacaktır. Bu araştırma, üniversite yerleşkesi ve şehrinin temel ihtiyaçlarını karşılaması konusunda öğrencilerin memnuniyetlerini, sorunlarını ve çözüm önerilerini saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı türde planlanan araştırma Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir üniversitenin 368 öğrencisinde anket formu yüz-yüze görüşme tekniği ile uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler sayı, yüzdelikler, ortalama ve korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrenciler 18-30 yaş aralığında olup, yaş ortalamaları 21,22±1,62'dir. Öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehrinin temel ihtiyaçları karşılamaya ilişkin memnuniyet oranlarının genel olarak % 50'nin altında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehri ile ilgili memnuniyetleri arasında güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Üniversitenin tercih edilirliliğini artırmak için sorunların giderilmesi, bu konuda öğrencilerin önerilerinin dikkate alınması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İhtiyaçlar hiyerarşisi, öğrenci, sorun, üniversite

GİRİŞ

Üniversiteler 1981'de çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile akademik, kurumsal ve idari yönden yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Bu kanunla ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmış, akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve konservatuarlar ile meslek yüksekokulları üniversitelere bağlanmıştır (Yükseköğretim Kurulu, 2017). Bu gün YÖK'e bağlı 114 devlet üniversitesi, 65 vakıf üniversitesi ve 6 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 185 yükseköğretim kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşlarda 2016-2017 öğretim yılı itibarıyla ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde örgün öğretim, ikinci öğretim, uzaktan eğitim ve açık öğretim dâhil

ABSTRACT

Aim: Universities play an important role in the scientific, economic, technological, social and cultural developments of societies. University; is a dynamic institution that provides scientific and technical knowledge and professional skills to improve the quality of social and individual life. In the event that university campus and city are sufficient for meeting the basic needs of students, the quality of education and achievement of students will increase. This study was conducted for the purpose of determining the satisfactions, problems and solution suggestions of students about university campus and city regarding meeting their basic needs.

Materyal and Methods: The descriptive study was conducted by applying questionnaire forms to 368 students at a university in the Central Anatolian Region via face-to-face interview technique. The data acquired from the study were evaluated by using number, percentages, mean and correlation analysis.

Results: Students who participated in the study were in the age range of 18-30 and had an age mean of 21,22±1,62. It was determined that satisfaction rates of students about university campus and city regarding meeting their basic needs were generally below 50%. There was a strong and statistically significant relationship between their satisfactions with campus and city.

Conclusion: It is recommended to remove the problems in order to increase the preferability of university and consider the suggestions of students on this subject.

Keywords: Hierarchy of needs, problem, student, university

olmak üzere 7.198.987 öğrenci eğitim görmüştür. Ülke nüfusunun yaklaşık %8'i yükseköğretim düzeyinde eğitim almakta ve bölgelere dağılımları incelendiğinde; öğrencilerin %45.7'si Marmara Bölgesi'nde, %30.8'i Orta Anadolu Bölgesi'nde, %19.6'sı Ege Bölgesi'nde, %17.9'u Karadeniz Bölgesi'nde, %14.2'si Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve %6.9'u Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde eğitim görmektedir (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2017). Üniversitelerin kuruluş/açılış amaçları; profesyonel meslek elemanları yetiştirmek, eğitilmiş iş gücü sağlamak, araştırmacılar yetiştirmek, teknoloji geliştirmek, toplumun eğitim ihtiyacını karşılamak, bilgi ve beceri kazandırmak, bu amaçla eğitim altyapısını güçlendirmek, ulusal ve uluslararası işbirliğini geliştirmek ve hayata geçirmek, dünya standartları üzerinde bilgi, proje ve akademik üretimde bulunmak, işbirlikleri gerçekleştirmek, nitelikli insan yetiştirmek, ülke ve kurulduğu şehrin gelişimine katkıda

bulunmak olarak sıralanabilir (Yükseköğretim Kanunu, 1981; Hesapçioğlu ve Balyer, 2007; Sallan vd., 2007; Özcan, 2011). Üniversiteler toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynamaktadır. Üniversite; toplumsal ve bireysel yaşam kalitesini iyileştirmek için bilimsel ve teknik bilgi ile mesleki becerileri sağlayan dinamik bir kurum olarak toplumsal katmanlar arasında geçiş sağlamaktadır (Kacur ve Atak, 2011; Şahin vd.,2011).

Öğrencinin gelişimi ve üniversitelerin kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesi belli olanakların sağlanmasına bağlıdır. Alt yapı, yerleşke, idari birim, konferans salonu, öğretim elemanı, araştırmacı, teknoloji laboratuvarları, kütüphane, sosyal tesisler, öğrencilerin kullanımına açık faaliyet (spor, müzik, tiyatro) alanları, ders aralarında kullanılabilecek kafeterya ve diğer sosyal alanlar gibi olanakların olması gerekir. Üniversite bu olanakları kendi bütçesi ile sağlamaya çalışmakla birlikte sanayinin, belediyelerin, valiliğin, çeşitli kamu ve iktisadi kuruluşların ve hatta şahısların desteği de önemlidir (Altınsoy, 2011; Polat, 2011). Bu olanakların öğrencinin eğitim, barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılaması gereklidir. Bireyin bütün insani ihtiyaçlarının karşılanması, ruhsal ve bedensel açıdan kendisini sağlıklı ve güvende hissetmesi sağlanmalıdır (Kavuncu, 2014).

Şekil 1: Maslow'un Temel İhtiyaçlar Hiyerarşisi (Kaynak: Demirel, Ö. (2015). Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya. Pegem Yayıncılık, Ankara, s.38-39; Şeker, E.Ş. (2014). Maslow'un ihtiyaçlar piramidi. Dijitalleşme. YBS Ansiklopedisi. 1(1), s.6.; Ercoşkun M.H., Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, s: 363.)

Maslow'un 1971'de "Temel İhtiyaçlar Hiyerarşisi" modelinde savunduğu gibi insan, her biri farklı görünüş, talep ve tatmin yolları olan ihtiyaçlarla donatılmıştır (Şekil 1). Bir piramit ile tanımlanan bu modelde piramidin tabanını temel ihtiyaçlar oluştururken, piramidin tepesinde üst düzey ihtiyaçlar yer almaktadır. "Temel İhtiyaçlar Hiyerarşisi" basamakları (Maslow, 1971);

Fizyolojik – bedensel ihtiyaçlar: Bedenin canlılığını sürdürebilmesi için gerekli olan ihtiyaçlardır. Temelde hava, su, beslenme, boşaltım, ısınma, barınma, uyku-dinlenme, hareket, egzersiz, uygun giyim, temizliğin sağlanması, cinsellik, ağrıdan kaçma gibi sıralanabilir.

Güvenlikte olma ihtiyaçları: Birey kendisini tehlikeden uzak ve güvende hissetmek ister. Fiziksel-psikolojik güvenlik, korunma ihtiyaçları, devamlılık, bağlılık, korkutulmamak gibi durumlardan oluşur.

Bir gruba ait olma –sevme, sevilme ihtiyaçları: İnsanın toplumun bir üyesi olarak kabul edilme, sevmeye, sevilme, iletişim kurma ihtiyaçlarını içerir.

Kendine saygı duyma –statü kazanma ihtiyaçları: Birey başkaları tarafından tanınma, takdir edilme ihtiyacı içerisindedir. Saygınlık ihtiyacı iki kısımdan oluşur. Birincisi, kuvvetli ve yetkili olmak, kendi gücüne ve niteliklerine güvenebilme ihtiyacıdır. İkincisi ise takdir edilme, statü ve diğer insanlardan saygı görmeye yönelik ihtiyaçtır. Saygı ihtiyacı karşılandığı zaman bireyin kendine olan güveni artar ve kendini değerli hisseder.

Kendini gerçekleştirme ihtiyaçları: Bireyin kendi yeteneklerini sonuna kadar kullanarak istediği yere gelebilme, hedeflerine ulaşabilme isteği olarak tanımlanabilir. Kendini gerçekleştiren insan yaşamdan doyum alır, özerktir, kendini başkalarını ve doğayı olduğu gibi kabul eder, doğal davranır, kendi dışındaki sorunlarla da ilgilenir.

Merakını giderme, bilme ve anlama ihtiyaçları: Bu ihtiyaç insanın anlamlı hale getirme ihtiyacıyla ilişkilendirilebilir. İnsan çevresinde olup biteni bilmek ister ve merak eder.

Yaratıcılık- estetik ihtiyaçları: Birey kendisini ve çevresini anladıkça, soyut nitelikte olan estetik alanlara yönelmeye başlar, yaratıcılığı gelişir.

Maslow'a göre bireyin güdülenmesinin temelinde ihtiyaçlar vardır. Birey bu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla harekete geçer. Bu hiyerarşinin bir seviyesinde yaşanan eksiklik ve/veya problem kişinin bir üst seviyeye çıkmasını önleyebilir. Örneğin kendisine saygısı olmayan bir bireyin yaratıcı olması beklenemez (Çivıtcı, 2012; Türkdöğen ve Duru, 2012; Thielke ve ark., 2012; Şeker, 2014). Öğrenme yaşam boyu devam eden bir eğitim sürecidir. Maslow'a göre eğitimin hedefi; kendini gerçekleştirmeyi başaran, sağlıklı ve mutlu öğrenciler ortaya çıkarmak olmalıdır. Bu amaçla öğrencilerin ihtiyaçlarının farkında olmak ve buna uygun eğitim ortamları hazırlamak önemlidir (Demirel, 2015). Üniversite yerleşkesi ve şehrinin geleceğimiz için önemli bir grup olan öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak yapıda olmasının üniversitenin tercih edilirliliğini, eğitimin kalitesini ve öğrencinin başarısını artıracaktır düşünülmektedir. Bu çalışma 2006 yılında kurulan bir üniversitede eğitim-öğretime devam eden öğrencilerin yerleşke ve şehirle ilgili beklentilerini, yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar daha iyi bir eğitim yaşantısı oluşturulmasına ve üniversite öğrencilerinin sorunlarına çözüm getirilmesine katkı sağlayacaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Türü: Bu çalışma öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehri ile ilgili yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koymak amacı ile tanımlayıcı türde planlanmıştır.

Araştırmanın Soruları:

1.Öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehrinin temel ihtiyaçlara ilişkin olanaklarından memnuniyet durumları nedir?

2.Öğrencilerinin üniversite yerleşkesinde ve şehrinde temel ihtiyaçlara ilişkin sorunları nelerdir?

3.Öğrencilerinin üniversite yerleşkesinde ve şehrinde temel ihtiyaçlara ilişkin yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme: Araştırmanın evrenini Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir üniversitenin dört fakülte ve dört yüksekokulunda eğitim öğretime devam eden 8327 öğrenci oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem formülü kullanılarak %95 olasılıkla, %5 yanılma payı ile örneklem büyüklüğü 368 olarak hesaplanmıştır. Evreni oluşturan kümelerden ağırlıklarına göre, Mühendislik Fakültesi'nden 86, Meslek Yüksekokulu'ndan 80, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 60, Eğitim Fakültesi'nden 45, Fen-Edebiyat Fakültesi'nden 44, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan 24, Sağlık Yüksekokulu'ndan 20, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'ndan 9 öğrenci örnekleme alınmıştır.

Veri Toplama Tekniği ve Aracı: Araştırma verileri öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ve araştırmacı tarafından Abraham Maslow'un "Temel İhtiyaçlar Hiyerarşisi" model alınarak literatür doğrultusunda hazırlanan (Şahin vd., 2009; Şahin vd., 2011; Yıldırım vd., 2012; Yıldırım, 2014) üniversite yerleşkesi ve şehri ile ilgili ihtiyaçlarına ilişkin sorulardan oluşan anket formu kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Araştırmanın Uygulanması: Araştırma soru taslağı hazırlandıktan sonra 10 öğrencide soruların yeterliliğini ve anlaşılabilirliğini test etmek amacı ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamanın gerçekleştirildiği öğrenciler araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırmanın uygulaması Mayıs - Haziran 2012 tarihleri arasında 8 okulun belirlenen sayıda araştırmaya katılım için gönüllü olan öğrencisine ulaşılarak tamamlanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmadan elde edilen veriler sayı, yüzdeler ve ortalama değerler ile Spearman's korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma sırasında Helsinki Bildirgesi'nin uygulamalı araştırmalar için etik ilkelerine dikkat edilmiştir (World Medical Association, 2013). Katılımcıların bilgilendirilmiş onamları ve araştırmanın yapıldığı kurumun yazılı izni alınmıştır.

Araştırma Sınırlılıkları: Araştırma sonuçları Orta Anadolu Bölgesi'nde bir il sınırında bulunan üniversite öğrencileri ile sınırlıdır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrenciler 18-30 yaş aralığında olup, yaş ortalamaları 21,22±1,62'dir. Öğrencilerin %54,6'sı bayan %45,4'ü erkeklerden

oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin %29,3'ü birinci, %33,4'ü ikinci, %17,4'ü üçüncü ve %19,9'u dördüncü sınıfta ve %75,8'i birinci öğretimde eğitimine devam etmektedir. Öğrencilerin sadece %27,6'sı ilk üç tercihine yerleşebilmiştir. Öğrencilerin okudukları üniversiteyi tercih nedenlerinin başında %50,0 oranı ile "üniversiteye giriş sınavında aldıkları puanın" ve %25,5 oranı ile "üniversite şehrinin aileye yakınlığının" etkili olduğu saptanmıştır. Üniversite olanaklarının (%0,8) ve tanıtımının (%0,5) üniversite tercih nedenleri arasında en düşük oranlarda olduğu görülmektedir. (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri (n:368)

	Özellikler	n	%
Yaş	(\bar{x} : 21,22±1,62)		
Cinsiyet	Bayan	201	54,6
	Erkek	167	45,4
Sınıfı	I. Sınıf	108	29,3
	II. Sınıf	123	33,4
	III. Sınıf	65	17,4
	IV. Sınıf	72	19,9
Öğretim şekli	I. Öğretim	279	75,8
	II. Öğretim	89	24,2
Üniversite/bölümü tercih sıralaması	İlk 3 tercihine yerleşen	98	27,6
	4. ve üzerinde tercihine yerleşen	270	73,4
Üniversite tercih nedenleri	Üniversiteye giriş sınavında alınan puan	184	50,0
	Şehrin öğrencinin ailesine yakınlığı	94	25,6
Üniversite tercih nedenleri	Ailenin maddi durumu	24	6,5
	Üniversitenin öğrencinin istediği şehirde olması	20	5,4
Üniversite tercih nedenleri	Öğrencinin daha önce bu üniversiteyi tercih eden arkadaşlarının bulunması	12	3,3
	Öğrencinin hedeflediği/istediği üniversite olması	9	2,4
Üniversite tercih nedenleri	Öğrencinin üniversite olanaklarını incelemesi	3	0,8
	Öğrencinin üniversite tanıtım günlerini takip etmesi	2	0,5
Üniversite tercih nedenleri	Cevaplamayan	20	5,5

Öğrencilere üniversite yerleşkesi ve şehrinin temel ihtiyaçları karşılama düzeyine ilişkin memnuniyetleri sorulduğunda genel olarak memnuniyetlerinin %50'nin altında olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Üniversite Yerleşkesi ve Şehrin Temel İhtiyaçlarını Karşılmasına İlişkin Memnuniyet Durumları (n:368)

İhtiyaçlar	Yerleşke İle İlgili Memnuniyetleri						Şehir İle İlgili Memnuniyetleri					
	Memnun		Memnun Değil		Cevapsız		Memnun		Memnun Değil		Cevapsız	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Isınma	78	48,4	185	50,3	5	1,3	67	45,4	196	53,3	5	1,3
Barınma	150	40,8	210	57,0	8	2,2	192	52,2	173	47,0	3	0,8
Dinlenme	116	31,5	245	66,6	7	1,9	164	44,6	201	51,6	3	0,8
Beslenme	115	31,3	244	66,3	9	2,4	90	24,5	275	74,8	3	0,8
Teknoloji	86	23,4	275	74,7	7	1,9	90	24,5	277	75,2	1	0,3
Güvenli ortam	81	22,0	280	76,1	7	1,9	61	16,6	306	83,1	1	0,3
Hijyen	79	21,5	283	76,9	6	1,6	58	15,8	308	83,7	2	0,5
Kütüphane	60	16,3	299	81,3	9	2,4	71	19,3	296	79,4	1	0,3
Alışveriş	59	16,0	295	80,2	14	3,8	69	18,8	297	80,7	2	0,5
Araştırma	56	15,2	304	82,6	8	2,2	42	11,4	324	88,1	2	0,5
Spor	55	15,0	304	82,6	9	2,4	55	15,0	311	84,5	2	0,5
Ulaşım	54	14,7	313	85,0	1	0,3	54	14,7	313	85,0	1	0,3
Sosyal hizmet	52	14,1	306	83,2	10	2,7	64	17,4	303	82,3	1	0,3
Sağlık	42	11,4	307	83,4	19	5,2	76	20,6	288	78,3	4	1,1
Sanatsal, sosyal, entelektüel, estetik	40	10,9	318	86,4	10	2,7	36	9,8	296	88,6	6	1,6

Öğrencilerin üniversite yerleşkesi ile ilgili en fazla memnun oldukları ihtiyaçların ısınma (%48,4), barınma (%40,8), memnun kalmadıkları ihtiyaçların ise sanatsal faaliyetler (%86,4), ulaşım (%85,0), sağlık (%83,4), sosyal hizmetler (%83,2), araştırma ve spor (%82,6) olduğu; şehir ile ilgili en fazla memnun oldukları ihtiyaçların barınma (%52,2), ısınma (%45,4), dinlenme (%44,6), memnun kalmadıkları ihtiyaçların ise sanatsal faaliyetler (%88,6), araştırma (%88,1), ulaşım (%85,0), spor (%84,5) olduğu belirlenmiştir. Üniversite yerleşkesi ve şehirden memnuniyet durumları arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönde kuvvetli ilişki saptanmış ($0.70 < r < 0.89$) ve bu ilişki anlamlı bulunmuştur ($p:0.000$) (Tablo 2). Öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehri ile ilgili yaşadıkları sorunlar incelendiğinde; temel ihtiyaçlara ilişkin en fazla %87,8 oranı ile şebeke suyunun içilememesini sorun olarak ortaya koymuşlardır. Yemeklerin damak tadınının uygun olmaması (%60,9) ve miktarca yetersiz olması (%54,1) diğer önemli sorunlarıdır. Yüksek kira bedelleri (%48,1) ve halkın öğrenciye ev kiralamak istememesi (%45,7)

barınma ile ilgili sorunlarıdır. Hastaneye erişimde zorlanmaları (%53,5) ve üniversitede sağlık hizmeti verilmemesi (%53,0) sağlık hizmetlerine ilişkin şikayetleri arasındadır. %20,4 ile %63,6 oranlarında güvenlikte olmaya ilişkin sorun algıladıkları saptanmıştır. Ulaşım sorunlarından toplu taşımanın yetersiz ve kalabalık olması (%61,1), otobüsün olmaması ve minibüslerin yetersiz kalması (%42,9) ve akşam erken saatlerde ulaşım ara verilmesi (%40,2) olduğu görülmüştür. Halkın öğrenciye olumsuz yaklaşımının şehre ve üniversiteye aidiyet ile ilgili sorunların %31,8 - %64,1 arasında değiştiği dikkati çekmiştir. Üst düzey ihtiyaçlara ilişkin sorunların %23,9 - %62,0 arasında değiştiği en fazla sorun olarak dile getirilen konuların “sanatsal ve sosyal faaliyetlerin yetersiz olması” (%62,0) ile “sinema ve tiyatroların olmaması” (%61,7) olduğu belirlenmiştir. Tablo olarak verilmemekle birlikte öğrencilerin % 61,4’ü öğrenim hayatında yaşadığı sorunları kendisinin çözebildiğini, %70,1’i yaşadığı sorunların onları üniversiteden uzaklaştırdığını belirtmiştir. Öğrencilerden %87,2’si ellerinde imkan olsa başka bir üniversitede okumak istemektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Üniversite Yerleşkesi ve Şehri ile İlgili Yaşadığı Sorunlar (n:368)

Temel İhtiyaçlara İlişkin Sorunlar*		n	%
Temiz su, beslenme	Şebeke suyunun içilememesi, temiz suyun maliyetinin yüksekliği	323	87,8
	Yemeklerin damak tadına uygun yapılmaması	224	60,9
	Okula az sayıda yemek gelmesi ve yetmemesi	199	54,1
	Yemeklerin soğuk servis edilmesi	86	23,4
	Bazen kötü yemek verilmesi (Bayat ekme, bozuk yağ vb)	73	19,8
Barınma	Öğrenciden normalden daha yüksek kira istenmesi	177	48,1
	Halkın öğrenciye ev kiralamak istememesi	168	45,7
	Devlet yurtlarında odalarının kalabalık olması	89	24,2
	Barınacak yer bulmakta sıkıntı yaşanması	73	19,8
	Yurt sayısının yetersiz olması	60	16,3
Hijyen	Kantinde verilen gıdanın hijyenik olmaması	132	35,9
	Şehrin bakımsız olması (sokakların kirli, çöplerin toplanmamış olması)	126	34,2
	Lavaboların kirli bırakılması, temizlenmemesi	104	28,3
	Yurtlarda sıcak suyun zamanla sınırlandırılması	64	17,4
Sağlık hizmetleri	Hastanenin ikamet yerlerine çok uzak olması	197	53,5
	Üniversite de sağlık hizmeti verilmemesi	195	53,0
Güvenlikte olma	Akşam saatlerinde kendini güvende hissetmeme	234	63,6
	Kız yurtlarının rahatsız edilmesi, kız öğrencilerin tacize maruz kalması	147	39,9
	Evde kalanların kendini güvende hissetmemesi	75	20,4
Ulaşım	Toplu taşıma araçlarının yetersiz ve aşırı kalabalık olması	225	61,1
	Otobüsün olmaması /minibüslerin yetersiz kalması	158	42,9
	Akşam erken saatlerde toplu taşıma hizmetinin sonlanması	148	40,2
	Ulaşımın çok zaman alması	143	38,9
	Barınılan yer ile okul arası aktarmasız ulaşım sağlanamaması	122	33,2
	Toplu taşıma araçlarında muavin olmaması	82	22,3
	Sabah ulaşımın geç başlaması yüzünden ilk derslerine yetişememeleri	81	22,0
Ait olma, sevme, sevilme**	Halkın öğrenciye karşı ön yargılı davranması	236	64,1
	Halkın öğrenciyi gelir kaynağı olarak görmesi	195	53,0
	Öğrenciye yeterince değer verilmediği düşüncesi	117	31,8
Üst Düzey İhtiyaçlara İlişkin Sorunlar*			
Sanatsal, sosyal, entelektüel, estetik ihtiyaçlar (Kendini gerçekleştirme, merakını giderme, bilme, anlama, yaratıcılık, estetik)	Sanatsal ve sosyal faaliyetlerinin yetersiz olması	228	62,0
	Şehirde/üniversitede sinemanın / tiyatrunun olmaması	227	61,7
	Üniversite şenliklerine öğrenciye hitabeden sanatçıların getirilmemesi	187	50,8
	Kütüphane, laboratuvar, spor salonu, sanatsal faaliyet vb olanaklarının yeterli olmaması	160	43,5
	Gezi ve benzeri etkinliklerin olmaması	151	41,0
	Gece gerçekleşen faaliyetlere ulaşım zorluğu nedeniyle katılamama	146	39,7
	Konserlerin olmaması	145	39,4
	Bazı okulların yerleşke dışında olması nedeniyle yerleşke olanaklarından yararlanamama	134	36,4
	Okuduğu bölüm ile ilgili yeterli uygulama alanı bulunmaması	128	34,8
	Öğrenci olarak düşünce özgürlüğüne sahip olamama	115	31,3
	İlin kişisel gelişim için yeterli olanakları sağlamaması	109	29,6
	Üniversite ve şehrin yabancılaşma duygusunu artırması	109	29,6
	Üniversitenin bilgi üreten, çoğaltan yayan bir kurum olarak görülmemesi	107	29,1
	Üniversitenin öğrenci bilgi sistemi ile ilgili sorunlar yaşanması	104	28,3
	Üniversitenin yaratıcılığı desteklememesi	88	23,9

*Öğrenciler birden fazla yanıt vermiştir. ** Öğrencilerin % 6,5'i "halkın öğrenciye destek verdiğini, sorun yaşamadığını" ifade etmiştir.

Öğrencilerin yerleşke ve şehirle ilgili önerileri yaşadıkları sorunlara paralel olarak temel ihtiyaçlar için şebeke suyunun güvenli ve içilebilir hale getirilmesi (%74,7), kantindeki yiyeceklerin fiyatlarının daha uygun olması (%47,3 ve yemeklerle ilgili görüşlerinin alınması (%42,7) doğrultusundadır. Öğrencilerin barınma ile ilgili önerileri de ev kiralalarının ucuz olması (%60,1) ve barınma olanaklarının artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin hijyen açısından belediyenin temizlik hizmetlerinin iyileştirilmesi gerekliliği (%58,4), gıda hijyen ve güvenliğinin sık kontrolü gibi önerileri bulunmaktadır. Üniversitenin öğrencilerine sağlık hizmeti sunması gerekliliği (%62,2) sağlık hizmetlerine ilişkin önerileridir. Öğrenciler yurtların güvenli alanlarda koşullandırılması gerekliliğini

(%40,5) dile getirmişlerdir. Şehirde şahısların gerçekleştirdiği ulaşımda yaşanan sorunların çözümü için otobüs ve metrolarla belediyelerin üstlenmesi gerektiği vurgulanarak (%51,1) ulaşım ile ilgili düzenlemeler için öneriler getirmişlerdir. Halkın öğrenciyi benimsemesi (%71,2), toplumun öğrencilerle ilgili önyarguların giderilmesi gerektiği (%65,8) ve öğrenci ve halkın kaynaştırılması (%57,6) önerilmiştir. Üst düzey ihtiyaçlarla ilgili önerileri ise, sosyal imkanların artırılması (%63,3), sinema, tiyatro olması (%62,0), üniversite topluluklarının daha fazla desteklenmesi (%61,7), üniversite ve şehrin öğrenci için yarı zamanlı iş olanakları sağlaması (%59,8) ve üniversitenin gelişimi için projeler üretilmesi (%50,3) ilk sıralarda yer alan önerileridir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Üniversite Yerleşkesi ve Şehri İle İlgili Önerileri (n:368)

Temel İhtiyaçlara İlişkin Öneriler*		n	%
Temiz su, beslenme	Şebeke suyu daha güvenli ve içilebilir hale getirilmeli	275	74,7
	Kantindeki yiyeceklerin fiyatı daha uygun olmalı	174	47,3
	Öğrencilerin ara ara yemeklerle ilgili görüşleri alınmalı	157	42,7
	Yiyecek lezzet ve çeşit olarak artırılmalı	127	34,5
	Yemeklerin porsiyon miktarları artırılmalı	121	32,9
	Masalarda yeterince baharat ve su olmalı	102	27,7
	Yemek masalarının ve yemekhane görsel olarak daha iyi olmalı	94	25,5
Barınma	Yerleşke dışındaki okullara gelen yemek sayısı artmalı	60	16,3
	Ev kiralaları ucuz olmalı	221	60,1
	Yeni apart oteller ya da özel yurt açılmasına imkan sunulmalı	122	33,2
Hijyen	Kredi yurtlar kurumunun öğrenci sayısı artırılmalı	119	32,3
	Belediye temizlik hizmetleri iyileştirilmeli	215	58,4
Sağlık hizmetleri	Gıda hijyen ve güvenliği sık kontrol edilmeli	157	42,7
	Üniversite kendi öğrencisinin sağlık hizmetini karşılamalı	229	62,2
Güvenlikte olma	Yurtlar daha güvenli bölgelere yapılmalı	149	40,5
	Ulaşımı belediye üstlenmeli, otobüs, metro gibi araçlar hizmete girmeli	191	51,9
	Gece 24'e kadar minibüs olmalı	188	51,1
	Otobüslerde / dolmuşlarda el kart olmalı	168	45,7
	Ulaşım ücretleri (taksi, minübüs) daha makul fiyatlarda olmalı	137	37,2
Ait olma, sevmeye, sevilme	Minibüs güzergahları tek vasıta ile her yere ulaşımı sağlayacak şekilde düzenlenmeli	125	34,0
	Halk öğrenciyi benimsemeli	262	71,2
	Toplumun öğrencilerle ilgili ön yargısı giderilmeli	242	65,8
	Öğrencilerle halk kaynaşmalı, iç içe olmalı	212	57,6
Üst Düzey İhtiyaçlara İlişkin Öneriler*			
Sanatsal, sosyal, entelektüel, estetik ihtiyaçlar (Kendini gerçekleştirme, merakını giderme, bilme, anlama, yaratıcılık, estetik)	Sosyal imkanlar artırılmalı	233	63,3
	Bir ilde mutlaka sinema, tiyatro olmalı	228	62,0
	Üniversite toplulukları daha fazla desteklenmeli	227	61,7
	Üniversite ve şehir yarı zamanlı iş olanakları sağlamalı	220	59,8
	Üniversitenin gelişimi için projeler üretilmeli	185	50,3
	Okullarda internet hizmeti olmalı	176	47,8
	Spor kulüpleri açılmalı	150	40,8
	Öğrenciler için şikayet kutuları olmalı	150	40,8
	Güzel sanatlarla ilgili kurslar açılmalı	141	38,3
	Öğrenci bilgi sistemi hızlı erişilebilir olmalı	131	35,6

*Öğrenciler birden fazla cevap vermişlerdir.

TARTIŞMA

Çalışma sonuçları incelendiğinde, ilk üç tercihinde okuduğu üniversite yer alan öğrenci sayısının azlığı, tercih nedenleri arasında üniversite olanaklarının ve tanıtımının neredeyse hiç etkili olmaması, öğrencilerin yarısından fazlasının yaşadıkları sorunların onları üniversiteden uzaklaştırdığını belirtmesi ve daha fazlasının ellerinde imkan olsa başka bir üniversitede okumak istemeleri yeni kurulmuş olan bu üniversitenin tercih edilen bir üniversite olması için olanaklarının artırılması gerekliliğini düşündürmüştür (Tablo 1). Üniversite yerleşkesi ve şehrin sağladığı olanakların ihtiyaçları karşılama açısından birbiri ile ilişkili olduğu düşünülmüş, öğrencilerin temel ihtiyaç sıralamasında bazı farklılıklar görülse de yerleşke ve şehirden memnuniyet düzeylerinin uyumlu şekilde düşük olması ve aralarındaki ilişkinin kuvvetli olması, her ikisinin birlikte geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bir çalışmada öğrenci memnuniyeti için; öğrenciler arasındaki atmosferin, öğrenciye verilen hizmetlerinin, öğretim elemanlarının desteğinin, bilgisayar ve donanımın, kursların, kütüphanenin, şehrin çekiciliğinin, konferans salonlarının, kafeteryaların, üniversite binalarının önemli olduğu belirtilmiştir (Gruber vd., 2010). Çalışmada öğrencilerin üniversite tercih nedenlerinin başında üniversite giriş sınavından aldıkları puanın ve şehrin aileye yakınlığının daha etkili olduğu görülmüştür (Tablo 1). Çalışmaya benzer şekilde Drewes ve Michael (2006) ile Shah ve Nair'in (2010) çalışma sonuçları da öğrencilerin tercih edeceği üniversitelerin ailelerine yakın şehirlerde olmasını istediklerini göstermektedir. Başka bir çalışmada ise öğrencilerin % 50'sinin uzak şehirlerde üniversite tercih ettikleri belirlenmiştir (Yıldırım vd., 2012). Bu sonuçlar bir yönden "olanakları yetersiz olan şehirlerde üniversiteler açılmalı mı?", bir taraftan ise "hem şehrin gelişimi için hem de öğrencilerin yaşadıkları çevreye yakın olması bakımından daha az gelişmiş şehirlerde de üniversite olmalı mı?", "üniversitelerin tercih edilirliliğini artırmak için yerleşke ve şehrin olanakları neler olmalı?" sorularını akla getirmektedir.

Öğrencilerin memnuniyet oranları genel olarak incelendiğinde, temel ihtiyaçlardan memnuniyet düzeyleri üst düzey ihtiyaçlardan daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2). Bu durumun üniversite düzeyine gelmiş öğrencilerin üst düzey ihtiyaçlara ilişkin beklentilerinin yüksek olması düşüncemiz ve Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi ile savunduğu temel ihtiyaçları karşılanmayan kişilerin bir üst aşamaya geçemeyeceği, öncelikle temel ihtiyaçların karşılanması gerekliliği görüşü

ile uyumlu olduğu söylenebilir (Maslow, 1971). Ercoşkun ve Nalçacı'nın (2005) çalışmasında da bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesinde Maslow'un sıralamasının önemli olduğu belirtilmiş özellikle eğitim öğretim ortamı için bu basamakların öğrencilerin eğitiminde görevli ve toplum yönetiminden sorumlu kişiler tarafından bilinip uygulanması için çalışılmasının önemi vurgulanmıştır.

Bu çalışmada temel ihtiyaçlardan memnuniyetin tüm alt başlıklarda %50 oranının altında olduğu dikkat çekicidir (Tablo 2). Çitil vd, (2006) çalışmasına göre, üniversite öğrencilerinin % 61'inin okudukları bölümden memnun olmadığı, büyük çoğunluğunun (% 81,0) okulun yemek, ulaşım, barınma vb. imkanlarından memnun olmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin okudukları farklı üniversitelerden memnuniyetlerinin düşük olduğunu ortaya koyan çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Erdoğan vd., 2005; Çitil vd., 2006; Arslan, 2016).

Temel ihtiyaçları karşılamak için öğrencinin çoğunluğunun gelirin olmadığı, aile, devlet ve/veya yardım kuruluşlarının desteği ile eğitim yaşantılarına devam ettikleri bilinen bir durumdur. Bu durum onların temel ihtiyaçlarına ilişkin maliyeti; şebeke suyu içilemediği için ödedikleri bedeli, beslenme, barınma, ulaşım ihtiyaçlarını ve maliyetlerinin yüksekliğini sorun olarak ortaya koymalarına ve maliyetin düşürülmesini, üniversite ve şehrin öğrenci için yarı zamanlı iş olanakları sağlaması gerekliliğini önermelerine yol açmıştır (Tablo 3,4). Üniversite eğitim sürecinde yurt ve barınma ihtiyaçları öğrencilerin karşılaştığı temel sorunlardan biridir. Öğrenciler kamu ve özel sektöre ait yurtlarda, apart otellerde, kiralık evlerde, ailesinin ya da akrabasının yanında ve öğrenci evlerinde kalmaktadırlar (Yıldırım, 2014). Arslan'ın (2016) çalışmasında da öğrencilerin %77,5'inin ev kiralarnı makul bulmadıkları, %62,3'ünün ev sahiplerinin öğrencilere karşı tutumlarını olumsuz olduğunu düşündüğü ve %65,0'inin şehir içi, %69,0'unun ise üniversite ulaşım imkanlarını yetersiz buldukları saptanmıştır.

Ülkemizde aile hekimliği uygulamasına geçildikten sonra özellikle bünyesinde tıp fakültesi barındırmayan üniversiteler mediko-sosyal hizmetleri için öğrencileri aile hekimlerine yönlendirmiştir (Aile Hekimliği Kanunu, 2004; Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, 2017). Yerleşke içerisinde doktora erişemeyen öğrenciler üniversitenin sağlık hizmetlerinden memnuniyetsizliklerini, bu hizmetin sağlanması gerekliliğini sorun ve öneri olarak dile getirmişlerdir (Tablo 2,3,4).

Üniversiteler öğrenciye sağlık hizmeti

sunmakla yükümlüdür (Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği, 1984).

Çalışma da öğrencilerin halkın kendilerini benimsemesi, ön yargılı davranmaması, öğrenciyle kaynaşması ile ilgili sorun ve önerilerinin olduğu görülmüştür (Tablo 3, 4). Ait olma, sevmeye, sevilme ihtiyacının karşılanmadığını düşündüren bu duruma benzer şekilde Erdoğan ve diğerlerinin (2005) çalışmasında öğrencilerin %39,3'nün toplumun öğrencilere bakış açısını sorunlu buldukları saptanmıştır (Tablo 3,4).

Öğrencilerin üst düzey ihtiyaçlara ilişkin sorun ve önerileri sanatsal, sosyal, entelektüel, estetik ihtiyaçlarına ilişkin yetersizlikler ve bunların yerleşke ve şehirde sağlanması gerekliliği şeklinde belirlenmiştir (Tablo 3). Öğrencilerin özellikle özgür düşünce, yaratıcılık ve bilgiye ulaşma ile ilgili karşılaştıkları sorunların çözülmesi eğitim yaşantıları açısından önemlidir. Erdoğan ve diğerleri (2005) de öğrencilerin %72,2'sinin fakülte kantin ve kafeterya hizmetlerini, %71,5'inin üniversitenin internet hizmetlerini, %53,2'sinin fakülte kütüphane hizmetlerini yetersiz bulunduğunu belirtmiştir. Erkan ve diğerlerinin (2012) aktardığı üzere Schweitzer'in çalışmasında öğrencilerin; %56,0'sının akademik, %45,7'sinin duygusal, %42,9'unun mesleki, %36,8'inin ekonomik, %32,8'inin öğretim elemanı, %28,0'inin sağlık, %26,2'sinin öğrenme, %9,9'unun ayrımcılık, %4,3'ünün cinsel taciz ile ilgili sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Demir ve diğerleri (2006) ise öğrencilerin sadece %18,0'inin okullarının sosyal etkinliklerini yeterli bulunduğunu, başka bir çalışmada ise öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinlikleri %50,2 oranında yeterli, %86,1'inin ise sosyal aktivite alanlarını yetersiz bulunduğunu belirtmiştir (Erdoğan vd., 2005). Saraçlı ve Saraçlı (2006) da öğrencilerin üniversitede boş vakitlerini değerlendirebileceği imkanların yetersiz olduğunu vurgulamıştır. Çitil ve ark., (2006) okulun sosyo-kültürel faaliyetleri hakkında öğrencilerin %36'sının memnun olduğunu, %44'ünün yetersiz bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Arslan'ın (2016) çalışmasında öğrencilerin %41,2'si mevcut sinema salonu ve film gösterimi hizmetinden, %46,8'i yeterli düzeyde tiyatro ve benzeri sahne gösterileri izleyememekten, %58,6'sı ihtiyaç duyduğu nitelikte konser ve benzeri organizasyona katılamamaktan, %42,7'si konferans, sempozyum ve benzeri organizasyonların azlığından memnuniyetsizlik duymaktadır. Başka bir çalışmada öğrencilerin sosyal aktiviteler ile ilgili problemlerinin kaynağının 'derslerin

yoğunluğundan kaynaklanan zaman yetersizliği' olduğu (%53,9) bu çalışma sonuçlarına ek olarak dile getirilmiştir (Gizir, 2005). Diğer çalışmalarda yeni gelmiş oldukları şehre uyum ve başarılarının artması için mesleki rehberlik, akademik ve psikolojik danışmanlık, daha iyi kütüphane hizmetleri, yurt ve barınma konularında bilgi sağlanması, maddi yardım imkanı ve bunların nereden sağlanacağı konusunda bilgi yardımı, uygun ders programları, derslerin etkin verimli geçmesi öğrencilerin öneri ya da beklentisi olarak sıralanabilir (Şahin vd., 2009; Özgür vd., 2010). Ülkemizin geleceği için üniversite öğrencilerinin iyi yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Sosyal, ekonomik ve toplum değerleri açısından tam bağımsızlığa ulaşmaları için kurumların ve toplumun ilgi ve desteğine ihtiyaçları vardır (Özgüven, 1992; Sandal ve Karademir, 2013).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma ile genel olarak öğrencilerin üniversite yerleşkesi ve şehrinde temel ve üst düzey ihtiyaçları ile ilgili memnuniyetlerinin düşük olduğu ve şebeke suyunun içilememesi, yemeklerin miktarının yetersiz olması ve damak tadının uygun olmaması, yüksek kira bedeli ile ilgili bazı sorunlar yaşadıkları bulunmuştur. Üniversitenin tercih nedenleri arasında üniversite olanaklarının ve tanıtımının neredeyse hiç etkisinin olmaması, yeni kurulan bu üniversitenin olanaklarının artırılması, geliştirilmesi gerekliliğini düşündürmüştür. Öğrenciler yaşadıkları sorunlara paralel olarak şebeke suyunun güvenli ve içilebilir hale getirilmesi, kantindeki yiyeceklerin fiyatlarının daha uygun olması, ev kiralarının ucuz olması ve barınma olanaklarının artırılması ile ilgili bazı önerilerde bulunmuşlardır. Bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesinde Maslow'un sıralamasının eğitim-öğretim ortamı için uyarlanması ve bu amaçla araştırma ve projeler geliştirilmesi önerilebilir.

TEŞEKKÜR

Veri toplama aşamasında katkısı bulunan Dilek Yıldız, Zeynep Çil, Menekşe Sarı, Sevil Urcan, Betül Gözüküçük, Sema Konuk, Fatmagül Yorgancılar, Yusuf Görür, Okan Ulutürk, Sevim Karabulut, Gamze Odabaşı, Leyla Cürmen, Mehmet Cengiz, Özlem Kendirci, Habibe Karakaş'a teşekkür ediyoruz.

KAYNAKLAR

- Aile Hekimliği Kanunu. (2004). *Resmi Gazete*. Tarih: 09.12.2004. Sayı: 25665.
- Altınsoy, S. (2011). A review of university facilities in Turkey. *OECD*, s. 200-205.
- Arslan, F. (2016). Üniversite öğrencilerinin şehirle kurduğu ekonomik ve sosyal ilişkilerden memnuniyet analizi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1103-1120.
- Çitil, M., İspir, E., Söğüt, Ö., Büyükkasap, E. (2006). Fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin profilleri ve başarılarını etkilediklerine inandıkları faktörler; K.S.Ü. örneği. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 69-81.
- Çivitci, A. (2012). Üniversite öğrencilerinde genel yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 321-336.
- Demir, A., Pala, A., Baytekin, H. (2006). Ziraat fakültesi öğrencilerinin sosyal yapıları eğilimleri ve sorunları üzerine bir araştırma. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3(3), 259-267.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya*. Pegem Yayıncılık. Ankara. 24. Baskı. s.38-39.
- Drewes, T., Michael, C. (2006). How do students choose a university? An analysis of applications to universities in Ontario, Canada. *Research in Higher Education*, 47(7), 781-800. DOI: 10.1007/s11162-006-9015-6.
- Ercoşkun M.H., Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 353-370.
- Erdoğan, S., Şanlı, H., Şimşek Bekir, H. (2005). Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 479-496.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir Çankaya, Z., Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve yardım alma gönüllülükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 95-107.
- Gizir, C. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gruber, T., Fuß, S., Vass, R., Glaeser-Zikuda, M. (2010). Examining student satisfaction with higher education services: using a new measurement tool. *International Journal of Public Sector Management*, 23(2), 105-123. <https://doi.org/10.1108/09513551011022474>
- Hesapçıoğlu, M., Balyer, A. (2007). Türkiye’de Üniversite Açma Politikaları, *Türkiye’de Üniversite Sistemi ve Dönüşümü, Kongre Bildirileri*. Ankara. s. 213-272.
- Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi. (2017). http://fef.bozok.edu.tr/tr/etkinlik/3/mediko_sosyal_merkezinde_aile_hekimligi_uygulamasi_baslam_istir Erişim tarihi: 28 Eylül 2017.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2017). <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim tarihi: 05 Ağustos 2017.
- Yükseköğretim Kurulu. (2017). Tarihçe. <http://www.yok.gov.tr/web/guest/tarihce> Erişim tarihi: 10 Nisan 2017.
- Kacur, M., Atak, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yolları: Erciyes Üniversitesi örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(2), 273-297.
- Kavuncu, E. (2014). Türkiye’de üniversitelerde öğrenci yurt hizmetleri ve barınma sorunu. *Eğitim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 10(30), 48-51.
- Maslow A.H. (1971). *The farther reaches of human nature, health and pathology*. New York. s. 3-40.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri ve Gücü, Bir Reform Önerisi*. I. Basım. Türk Eğitim Derneği. Ankara. s.3-294.
- Özgülven, İ. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve başatme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Özgür, G., Gümüş, B.A., Durdu, B. (2010). Evde ve yurtta kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 25-32.
- Polat, S. (2011). Üniversite öğrencilerine göre Kocaeli Üniversitesi’nin örgütsel imajı. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 105-118.
- Sallan, S., Yılmaz, C., Gül, G.H., Vural, D. (2007). Üniversiteler ve Mesleki Eğitim; Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Türkiye’de Üniversite Sistemi ve Dönüşümü, Kongre Bildirileri*. Ankara. s.147-164.
- Sandal, E.K., Karademir, N. (2013). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğrencilerinin profili, beklenti ve sorunlarının değerlendirilmesi. *K.S.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 129-155.
- Saraçlı, Z., Saraçlı, S. (2006). Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin İktisadi İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin demografik özellikleri ve üniversite sorunları arasındaki ilişkinin doğrusal olmayan kanonik korelasyon analizi ile incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 1(1), 27-38.
- Shah, M., Nair, C.S. (2010). Enrolling in higher education: The perceptions of stakeholders. *Journal of Institutional Research*, 15(1), 9-15.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y.R., Şahin Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429-452.
- Şahin, İ., Şahin Fırat, N., Zoraloğlu, Y.R., Açıkgöz, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin sorunları. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4(4), 1435-1449.
- Şeker, E.Ş. (2014). Maslow’un ihtiyaçlar piramidi. Dijitalleşme. *YBS Ansiklopedisi*, 1(1), 6-8.
- Thielke, S., Harniss, M., Thompson, H., Patel, S., Demiris, G., Johnson, K.(2012). Maslow’s hierarchy of human needs and the adoption of health-related technologies for older adults. *ITHS*, 37, 470-488.
- Türkdoğan, T., Duru, E. (2012). Üniversite öğrencilerinde öznel iyi oluşun yordanmasında temel ihtiyaçların karşılanmasının rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2429-2446.
- Yıldırım, A., Yıldız, S.S., Çapraz, C. (2012). Öğrencilerin Atatürk Üniversitesi’ni tercih etme nedenleri ve tercihleri sonucundaki memnuniyet düzeyleri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-15.
- Yıldırım, N. (2014). Başarılı öğrenciler açısından yurtlar. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 10(30), 19-23.
- Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği, *Resmi Gazete* Tarih: 03.02.1984. Sayı: 18301.
- Yükseköğretim Kanunu. Kanun Numarası: 2547. *Resmi Gazete* Tarihi: 6/11/1981. Sayı: 17506.
- World Medical Association. (2013). Declaration of Helsinki Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects. *JAMA*, 310(20), 2191-2194.